

Жељко Рутовић: ПОСТМЕДИЈИ - КРИЗА СМИСЛА ИЛИ
МАСМЕДИЈСКИ ТОТАЛИТАРИЗАМ, ЗУНС, Подгорица, 2018.

У издању Завода за уџбенике и наставна средства из Подгорице изашла је књига „Постмедији (криза смисла или масмедијски тоталитаризам?)“ докторанда Жељка Рутовића, вриједног и регионално афирмисаног аутора који се бави медијима са филозофско-социолошког и практичног аспекта.

Након запажених и квалитетних књига, које је Рутовић до сада објавио, попут: Естетика дијалога (2001),>Note популизма (2003), Толеранција и ароганција (2008), Глобализација у огледалу кризе медија (2010), Дигитални демос (2011), Слободан приступ информацијама - теоријско практични аспекти (2011), Хомо машина, Читања и сјећања - ова нова књига је десето дјело овог вриједног научника и друштвеног прегаоца.

На преко 360 страница описани су, између осталог и: симулација медијског простора, глобализација медија, информација као вишезначни карактер робе, власничка медијска концентрација, постмодерни медији и масмедијска митологија, културолошки аспекти новотехнолошке комуникације, таблоидизација медија, ријалити шоу, говор мржње у медији-

ма, медијска писменост и др. Аутор се пита: има ли човјека без медија, јер је данас човјек постао незамислив без медија. По систему штапа и шаргарепе, потребно је понудити човјеку оно што он хоће, понудити и оно што не треба а не зна. Дајући на значају сентенци филозофа Бориса Будена који каже да: „То што људи данас зову реалност, само је друга ријеч за одсутност било какве алтернативе, па у складу с тим – опција неприхватања те реалности не изгледа им реална“.

Некада су медији образовали, едуковали и снажили критичко мишљење. Данас, све чешће говоримо о кризи медија, те потреби да што више улажемо у медијску писменост. Да није кризе човјека, не би било ни кризе медија. Не би било ни кризе смисла. Управо кризом смисла или масмедијским тоталитаризмом бави се Жељко Рутовић у књизи „Постмедији“. Критика каже да је ријеч о дјелу које упозорава на застрашујућу спознају да смо прешли границу у којој се субјективност, можда и неповратно, губи. Медији су у кризи због бројних разлога, политичких, економских, образовних, али и даље снажни у обликовању човјекове суштине, у крађи чо-

вјекове слободе. Рутовић медије данашњице види као постмодерну митологију. Како против таквих митова, против постистине, сензације, спектакла, бројних ријалитија, забавних и политичких? Како оснажити медијску писменост и критички дух?

Аутор, бавећи се комплексним и мултидисциплинарним областима филозофије медија, социологије политике, културе дијалога, слободе изражавања и дигиталних феномена постмодерног доба, настоји да нам кроз своја дјела укаже на моћ масовних медија која има утицаја на скоро све сегменте нашег свакодневног живота.

Рецензент књиге, проф. др Милева Павловић, закључила је да је књига: „богато документовано дјело са вјеродостојним емпиријским истраживањем и аналитичким понирањем у срж веома захтјевне задате теме“. У том контексту она казује да „аутор дубоко промишља, академски прецизно утире у затрашујућу спознају да смо прешли границу у којој се (људска) субјективност коначно, можда и неповратно губи“. Према њеним наводима, „оно што читамо код Жељка Рутовића јесте нова чињеница коју он насловљава ‘постмедији’, који не само да производе сами себе и замјењују постојећу (давно заборављену) стварност, већ се патворе у нове механизме који замјењују смисао, у нове постистине које егзистирају у међупростору заборава, одсуства дијалога, масмедиске митологије или спектаклу псеудовриједности или смрти како дословце уочава аутор.“ Како се додаје, „постоје мислиоци који перманентно са свим својим сазнајним и разумским капацитетима, мислећом радозналешћу и непрекидном глади за разоткривањем и спознавањем, поку-

шавају да разријеше енигму медијске трансформације и метаморфозе. Један од поменутих трагача је, свакако, Жељко Рутовић“.

У предговору књиге Рутовић указује да „радикално нова цивилизацијска и културолошка ситуација, креирана новом улогом постмедијске индустрије, сугерише и ново појмовно мишљење постмодерне моћи медија. Мишљење засновано на старој методолошкој апаратури и логичким закључцима законито ће генерисати нове и нерјешиве проблеме замршене у свијету између истине и привиђења, реалности и халуцинације“.

Протекле деценије и улазак у нови миленијум, произвели су огромну моћ оруђа које је човјек направио. Оруђа, машине, софтвери, роботи – креирају нову еру надмоћи над самим креатором, човјеком. Усљед процеса глобализације, домета и моћи интернета, неолибералне догме која је постала априори – свједоци смо тенденције постепеног отуђења човјека од људи. Човјека од породице, човјека од човјека, који све више обитава у виртуелно креираном свијету. Наш шири, регионални простор, оскудан је дјелима која на научни, филозофско-социолошки начин истражују феномен сајбер садашњости и будућности. Један од ријетких аутора, који својим дјелима подсећа, упозорава, инспирише, је Жељко Рутовић, који се бави публицистичким радом у области теорије и културе медија.

Ово дјело, хуманистичког погледа, кроз филозофско-социолошки аспект сагледава поменуте феномене. Захваљујући таленту аутора да, овако комплексне, често метафизичке феномене и категорије представи у форми готово литерарног дискурса – књига

је разумљива и широј читалачкој публици. Обистинила су се предвиђања од прије четири деценије, да ће услуге и информације потиснути индустрију и робу. Технолошки напредак несвјесно супротставља људску креацију, оруђе, робота машину – самом човјеку.

Аутор, као врстан теоретичар медијске културе, социолог и публициста, је у складу са својим неоспорним талентом за лијепу ријеч, културу памћења и медијски свијет, на радост читалаца – уприличио и ову књигу која се бави бројним аспектима медијског простора.

Др Раденко Шћекић